

Bryssel den 14.6.2016
COM(2016) 379 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

**Att stödja det förebyggande arbetet mot radikaliserings som leder till våldsinriktad
extremism**

Inledning

De senaste terroristattacker i Europa har än en gång understrukit att åtgärder snabbt måste vidtas mot radikaliserings som leder till våldsinriktad extremism och terrorism. De flesta av de misstänkta terrorister som var inblandade i dessa attacker var EU-medborgare, födda och uppvuxna i medlemsstaterna, som hade radikaliserats och vänt sig mot sina egna medborgare för att begå grymheter. Att förhindra radikaliserings är en viktig del av kampen mot terrorism, vilket framhålls i den europeiska säkerhetsagendan¹.

Åtgärder för att motverka radikaliserings utformas och genomförs huvudsakligen på fältet, på lokal men även på regional eller på nationell nivå. Det är i första hand medlemsstaternas ansvarsområde. Lokala aktörer har ofta de bästa förutsättningarna att förhindra och upptäcka radikaliserings, både på kort sikt och på lång sikt. Samtidigt har EU en stödjande funktion, inte minst med tanke på att medlemsstaterna står inför liknande utmaningar och att problemet är omfattande och sammanlänkat. Detta innebär att samarbete, nätverksarbete, finansiering och utbyte av god praxis på unionsnivå också fyller en funktion.

EU har under mer än tio år lämnat stöd till medlemsstaternas arbete på detta område. I EU:s strategi för kampen mot terrorism från 2005² tas förebyggande arbete upp som en av fyra handlingslinjer. Under 2014 antog kommissionen ett meddelande³ där man fastställde prioriteringarna för vidare åtgärder. I Europeiska säkerhetsagendan från april 2015 sätts förebyggande av våldsinriktad radikaliserings in i ett bredare politiskt perspektiv. Efter uppmaningen från Europeiska rådet den 12 februari 2015⁴ samt uppmaningar från Europaparlamentet⁵, rådet (utrikes frågor) den 9 februari 2015⁶ rådet (rättsliga och inrikes frågor) den 20 november 2015⁷ och den 24 mars 2016⁸ föreslog kommissionen fler konkreta åtgärder i sitt meddelande av den 20 april 2016⁹ för att ytterligare effektivisera medlemsstaternas nationella politik i syfte att motverka radikaliserings genom bättre strukturer

¹ Europeiska säkerhetsagendan, COM(2015) 185, 28.4.2015.

² EU:s strategi för kampen mot terrorism av den 30 november 2005, <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=SV&f=ST%2014469%202005%20REV%204>.

³ Kommissionens meddelande *Att förhindra radikaliserings som leder till terrorism och våldsam extremism: en skärpning av EU:s insatser*, COM(2013) 941 final, 15.1.2014.

⁴ Informellt möte mellan stats- och regeringscheferna i Bryssel den 12 februari 2015 – Uttalande från Europeiska rådets medlemmar, <http://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2015/02/150212-european-council-statement-fight-against-terrorism/>.

⁵ Europaparlamentets resolution av den 25 november 2015 om att förhindra att EU-medborgare radikaliserats och rekryteras av terroristorganisationer (2015/2063(INI)), <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+COMPARL+PE-551.967+01+DOC+PDF+V0//SV&language=SV>; Se även Europaparlamentets resolution av den 19 januari 2016 om rollen för interkulturell dialog, kulturell mångfald och utbildning när det gäller att främja EU:s grundläggande värderingar, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0005+0+DOC+PDF+V0//SV>.

⁶ Rådets slutsatser om terrorismbekämpning av den 9 februari 2015, <http://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2015/02/150209-council-conclusions-counter-terrorism/>.

⁷ Slutsatser från Europeiska unionens råd och medlemsstaterna, församlade i rådet, om terrorismbekämpning av den 20 november 2015, <http://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2015/11/20-jha-conclusions-counter-terrorism/>.

⁸ Gemensamt uttalande från EU:s ministrar med ansvar för rättsliga och inrikes frågor och företrädare för EU-institutionerna om terrorattacker i Bryssel den 22 mars 2016, <http://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2016/03/24-statement-on-terrorist-attacks-in-brussels-on-22-march/>.

⁹ Att genomföra den europeiska säkerhetsagendan mot terrorism och bana väg för en säkerhetsunion, COM(2016) 230 final.

för EU-samordning, ökat utnyttjande av nätverk på EU-nivå samt bättre användning av medel och genomförande av projekt på europeisk nivå. Det senaste meddelandet kompletterar även Förenta nationernas handlingsplan för att förebygga våldsinriktad extremism, som lades fram i januari 2016¹⁰.

Våldsinriktad radikaliserings är inget nytt fenomen. Men det sätt på vilket det under den senaste tiden har yttrat sig, dess omfattning och användningen av nya kommunikationsmetoder innebär nya utmaningar som kräver ett angreppssätt som både tar itu med radikaliserings omedelbara konsekvenser för säkerheten och med grundorsakerna, och som sammanför alla relevanta samhällsaktörer.

I detta meddelande behandlas vad EU kan göra för att stödja medlemsstaterna när det gäller att förebygga radikaliserings som leder till våldsinriktad extremism i form av terrorism. Denna mångfacetterade och komplexa utmaning kan bara mötas genom en kombination av åtgärder på flera olika politikområden som samlar behöriga myndigheter och andra aktörer och grupper i samhället på alla nivåer – lokal, regional, nationell och europeisk. Detta meddelande inriktas på hur arbetet på EU-nivå kan stödja medlemsstaterna så att de kan möta denna utmaning på följande sju områden: i) stödja forskning, kunskapsbyggande, övervakning och nätverksarbete, ii) motverka terrorist- och hatpropaganda på nätet, iii) motverka radikaliserings i fängelser, iv) främja en inkluderande utbildning och gemensamma EU-värden, v) främja ett inkluderande, öppet och motståndskraftigt samhälle och nå ut till unga människor, vi) fokusera på säkerhetsdimensionen i arbetet mot radikaliserings, och vii) stärka den internationella dimensionen.

1. Våldsinriktad radikaliserings är ett komplext fenomen som kräver fördjupade kunskaper och många olika typer av åtgärder

- *Ett alltmer komplext fenomen i förändring*

EU har under lång tid varit utsatt för olika typer av terrorism med grund i extrema politiska ideologier. Dessa ideologier är fortfarande ett allvarligt problem i EU och det finns tecken som tyder på att de i allt högre grad leder till våldsinriktad extremism i form av terrorism. Drivkrafterna för den senaste tidens terroristhandlingar i Europa ser dock annorlunda ut och är mer komplexa än tidigare radikaliseringsfenomen. Dagens radikaliserings har olika grundorsaker, bygger på olika rekryterings- och kommunikationsmetoder och kännetecknas av globaliserade rörliga mål i och utanför Europa. Radikaliserings växer i städer och stadsnära områden, där den drivs på och inspireras av våldsbejakande ideologier som inriktar sig på nya målgrupper, t.ex. kvinnor och mycket unga människor med olika sociala bakgrunder. Våldsinriktad radikaliserings är dessutom en komplex fråga som är beroende av ett intrikat nät av positiva och negativa faktorer. Den utlöses inte bara av en enda faktor, har inte en enda orsak och följer inte ett oundvikligt mönster, utan är vanligen en följd av en kombination av olika faktorer.

Drivkrafter som leder till radikaliserings kan vara en stark känsla av personligt eller kulturellt utanförskap, uppfattad orättvisa eller förnedring som förstärks av social marginaliserings, främlingsfientlighet och diskriminering, begränsade möjligheter till utbildning eller

¹⁰ <https://www.un.org/counterterrorism/ctitf/en/plan-action-prevent-violent-extremism>.

anställning, brottslighet, politiska faktorer samt en ideologisk och religiös dimension, ostrukturerade familjeband, personliga trauma och andra psykologiska problem. Dessa faktorer kan utnyttjas av rekryterare som drar nytta av människors utsatthet och missnöje genom manipulering eller kan tvärtom förstärkas genom självisolering. Sociala medier erbjuder möjligheter till kontakt och virtuellt deltagande och är en ekokammare för extremistiska åsikter från likasinnade. Berörda yrkesutövare och akademiker har dessutom noterat att radikaliseringsprocesser under vissa omständigheter sker allt snabbare. Omkring 4 000 EU-medborgare uppskattas ha anslutit sig till terroristorganisationer i länder där det pågår konflikter, t.ex. Syrien och Irak.

Den senaste tidens terroristattacker har satt islamistisk extremism i fokus. Ideologiska och religiösa faktorer är en av många möjliga drivkrafter för radikalisering. Rekryterare och extremistpredikanter blivit skickliga på att utnyttja missnöje och missbruka religiösa budskap och symboler som motiv för våldshandlingar. Samtidigt kan religionen fylla en viktig funktion när det gäller att förebygga och förhindra radikalisering genom att den svetsar samman grupper i samhället, stärker känslan av tillhörighet och leder människor i positiv riktning.

- *Stödja forskning, kunskapsbyggande, övervakning och nätverksarbete*

EU-forskningen har utmynnat i användbara jämförande uppgifter om radikalisering och avradikalisering bland ungdomar samt om de skiftande och komplexa sociala bakgrundsfaktorer som religioner, kulturell mångfald och politisk extremism i många medlemsstater. Genom forskningen har det tagits fram och kommer att fortsätta att tas fram konkreta verktyg och strategiska analyser som direkt kan användas av medlemsstaternas säkerhetsansvariga och beslutsfattare. De senaste terroristattackerna i Europa visar dock på nya tendenser i radikaliseringsprocessen som måste undersökas ytterligare.

Flera projekt om radikalisering har inletts inom det sjunde ramprogrammet för europeisk forskning och teknisk utveckling¹¹. Målet med dessa projekt var att få bättre kunskaper om drivkrafterna för radikalisering och ta fram metoder för att bedöma hur effektiva de åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med dessa drivkrafter är.

För att ytterligare överbrygga klyftan mellan den akademiska världen och de säkerhetsansvariga på detta område tog kommissionen 2016 med forskning om radikalisering och inkludering i Horisont 2020-programmet¹². Det bedrivs även viktig forskning om religiös mångfald i Europa¹³. De nya kunskaper som tas fram genom dessa projekt kommer att öka medlemsstaternas möjligheter att finslipa befintliga strategier och utforma nya strategier och ny praxis.

¹¹ Säkerhetsprojekt inom det sjunde ramprogrammet: www.safire-project.eu; www.impacteurope.eu; www.fp7-prime.eu/project; <http://voxpath.eu/>. Projekt inom samhällsvetenskap och humaniora i det sjunde ramprogrammet: "Religious Diversity and Secular Models in Europe-Innovative approaches to Law and Policy", "Finding a place for Islam in Europe", "Combating inequalities through innovative social practices of, and for, young people in cities across Europe".

¹² En ansökningsomgång motsvarande 8,5 miljoner euro inriktas på att utveckla en heltäckande strategi mot våldsinriktad radikalisering i EU, från tidig medvetenhet till ett bättre skydd, och en ansökningsomgång motsvarande 5 miljoner euro inriktas på aktuella radikaliserings-tendenser och deras konsekvenser för Europa.

¹³ En ansökningsomgång motsvarande 2,5 miljoner euro inriktas på religiös mångfald i Europa – historia, nutid och framtid.

Andra prioriterade forskningsområden är t.ex. att systematisera befintlig kunskap och expertis till stöd för det strategiska beslutsfattandet, förstärka det tvärvetenskapliga fältarbetet om terroristernas rekryteringsbaser, socialisering och metoder, använda stordata för att analysera information om kommunikationsmetoder i samband med våldsinriktad radikaliserings, förbättra befintliga kopplingar mellan den akademiska världen (inklusive forskare utanför EU), beslutsfattare och andra berörda parter samt bedriva forskning och utbildning om språk, kulturer, religioner och ideologier.

RAN-nätverkets kompetenscentrum

Kompetenscentrumet i nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings (RAN-nätverket) är den europeiska knutpunkten och plattformen för utbyte av erfarenheter, kunskapssamling, fastställande av bästa praxis och utformning av nya initiativ för att motverka radikaliserings. I nätverket medverkar olika aktörer (t.ex. psykologer, utbildare, socialarbetare, lokala ledare och icke-statliga organisationer, poliser, kriminalvårdsanställda och övervakare samt företrädare för olika ministerier och förvaltningar) inom alla relevanta områden. De tar upp sådana frågor som att öka motståndskraften mot extremistpropaganda på nätet eller motverka radikaliserings i fängelser och skolmiljön, särskilt med fokus på ungdomar. RAN-nätverket är tänkt att fungera som ett övergripande nätverk som samarbetar med andra relevanta nätverk, och dess kompetenscentrum ska hjälpa till att samla relevant expertis och ömsesidigt förstärka initiativ på olika politikområden. Kommissionen har avsatt upp till 25 miljoner euro under fyra år till kompetenscentrumet i syfte att ge särskilt stöd till berörda parter i medlemsstaterna när de utformar övergripande strategier för att förebygga radikaliserings, införa ramar och nätverk för myndighetssamarbete och genomföra konkreta projekt. RAN-nätverkets kompetenscentrum håller vidare på att kartlägga de senaste forskningsrön som är av direkt betydelse för de berörda yrkesutövarnas och myndigheternas arbete i nätverkets olika arbetsgrupper.

Nyckelåtgärder:

- ✓ *RAN-nätverkets kompetenscentrum ska stödja medlemsstaterna vid utformandet och genomförandet av ett effektivt förebyggande arbete, tillhandahålla vägledning och handböcker för att införa strukturer för myndighetssamarbete, skapa en plattform för utbyte av erfarenheter och praxis och fortsätta kartläggningen av forskning om radikaliserings.*
- ✓ *Upprätta en datakatalog över förebyggande strategier på nationell, regional eller lokal nivå, nätverk av berörda yrkesutövare och nationella/regionala kontaktpunkter i medlemsstaterna.*
- ✓ *Utnyttja forskningen inom Horisont 2020 om de komplexa grundorsakerna till våldsinriktad radikaliserings för att ta fram konkreta verktyg för att möjliggöra bättre underbyggda politiska insatser.*

2. Bekämpa terrorist- och hatpropaganda på nätet: motverka hot, stärka det kritiska tänkandet och uppmuntra engagemang från civilsamhället

Terrorister missbrukar i allt högre grad internet för sina ändamål. Vissa terroristgrupper avsätter nu betydande resurser för att ta fram mycket och sofistikerat terroristmaterial som kan gälla hot, utbildningsmanualer, praktiska råd om hur man anskaffar och importerar vapen och om hur man tillverkar bomber, väljer ut mål, planerar och utför attacker. De släpper ut videofilmer om framgångsrika attacker, tortyr och avrättningar av offer och sprider budskap som stöder och uppmuntrar till terroristattacker och våldsdåd genom sofistikerade krypterade kanaler. Internet ger radikala rekryterare fler möjligheter att interagera med människor som annars inte skulle kunna nås på traditionellt sätt. Interaktion på nätet med likasinnade kan ersätta en persons fysiska gemenskap och skapa en social miljö där avvikande beteende och våld är acceptabelt. Även om sådant material på nätet i sig inte leder till att människor radikaliserar tycks det bidra till att påskynda radikaliseringsprocessen. Interaktion med andra på internet ökar känslan av tillhörighet och en gemensam sak.

Om man ska kunna ta itu med grundorsakerna till extremism krävs därför åtgärder för att komma till rätta med den kraftigt ökande hatpropagandan och spridningen av material av terrorist- eller extremistkaraktär på nätet. Det krävs också åtgärder som stärker människors motståndskraft mot sådan propaganda.

- *Samarbeta med näringslivet och civilsamhället*

I december 2015 inrättades EU:s internetforum. I detta forum samlas näringslivet, medlemsstaterna, de brottsbekämpande myndigheterna och civilsamhällets parter för att undersöka hur man kan motverka terrorist- och extremistpropaganda på nätet genom ett förstärkt samarbete på frivillig grund och samtidigt säkerställa de grundläggande rättigheterna, t.ex. yttrandefriheten.

När det gäller terroristrelaterat innehåll på nätet inriktas insatserna för närvarande på två områden: att begränsa tillgången till terroristmaterial och att stärka civilsamhällets möjligheter att genom positiva budskap motverka våldsinriktad extremistpropaganda. EU-enheten för anmälan av innehåll på internet vid Europol spelar en viktig roll när det gäller att stödja det första målet. Den hjälper till att identifiera terroristinnehåll på nätet och överlämnar materialet till det företag på vars webbplats det lagras, om det anses stå i strid med företagets villkor. Det är i sista hand företaget som beslutar om materialet ska tas bort. RAN-nätverkets kompetenscentrum och dess arbetsgrupp om kommunikation och budskap (Communication and Narratives) kommer att bygga vidare på sin erfarenhet med att arbeta med civilsamhällets parter när det gäller det andra målet och ge insikter i utvecklingen av alternativa budskap och motbudskap¹⁴.

Kommissionen, Europol, medlemsstaterna, civilsamhället och näringslivet arbetar med en rad riktade åtgärder som kommer att vidtas under de kommande månaderna. I detta ingår en gemensam anmälningplattform som ska utarbetas av internetbranschen med bidrag från olika berörda parter. Syftet är att förstärka anmälningsprocessen och förhindra att material som tas bort åter laddas upp på andra plattformar. Ett EU-program för att stärka civilsamhällets

¹⁴ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/issue_paper_cn_oct2015_en.pdf.

ställning, som RAN-nätverkets kompetenscentrum ska samordna med näringslivet och parter i civilsamhället i medlemsstaterna, ska dessutom tillhandahålla utbildning, tekniskt stöd och analyser av hur effektiva kampanjerna med motbudskap är. Här är särskilt människor som utsatts för terrorism, men även religiösa ledare och religiösa gemenskaper, väl lämpade att erbjuda alternativa budskap och motbudskap. Genomförandet av de olika initiativen via EU:s internetforum kommer att stödjas av forskning som inriktas på terroristers internetanvändning.

Kommissionen har vidare tillsammans med Facebook, Twitter, YouTube och Microsoft upprättat en uppförandekod för att motverka spridning av olaglig hatpropaganda på nätet i Europa¹⁵. I enlighet med det gemensamma uttalandet vid det särskilda mötet mellan EU:s ministrar med ansvar för rättsliga och inrikes frågor den 24 mars 2016 ska detta säkerställa att it-företagen snabbt och effektivt ser över och vid behov tar bort hatpropaganda som bryter mot de nationella lagar genom vilka EU-rätten införlivas¹⁶ samt göra det lättare för civilsamhället och medlemsstaternas myndigheter att rapportera olagligt innehåll. Ytterligare arbete kommer att inriktas på hur man ökar öppenheten vid tillämpning av förfaranden för anmälan och borttagande av material och uppmuntrar motbudskap och alternativa budskap.

Pågående initiativ mot hatpropaganda, t.ex. kampanjen No Hate Speech Movement, som stöds av Europarådet, och ytterligare initiativ på gräsrotsnivå är av avgörande betydelse för att främja jämlikhet och förebygga rasism och radikaliserings. Genom programmet för rättigheter, jämlikhet och medborgarskap¹⁷ kommer kommissionen att stödja civilsamhället när det gäller att övervaka och minska hatpropagandans dragningskraft och effekter.

Kommissionen kommer att fortsätta att finansiera den rådgivande gruppen för strategisk kommunikation/nätverket för strategisk kommunikation. Medlemsstaterna, civilsamhället och EU-institutionerna har tillgång till den sakkunskap som tas fram inom projektet när de utformar lämpliga strategier, informationskampanjer eller enskilda initiativ. Utöver inrättandet av ett nätverk för utbyte av bästa praxis ger projektet praktiskt stöd och rådgivning som kan underlätta utarbetandet av effektiva motbudskap.

- *Ändra lagstiftningen*

Enligt direktivet om audiovisuella medietjänster¹⁸ är medlemsstaterna redan skyldiga att se till att audiovisuella medietjänster, t.ex. tv-sändningar och beställvideotjänster, inte innehåller något som uppmanar hat, grundat på ras, kön, religion eller nationalitet. Eftersom hatpropaganda på videodelningsplattformar har gett anledning till ökad oro avser kommissionen i sitt förslag till ändring av direktivet¹⁹ att säkerställa att videodelningsplattformar ska åläggas att vidta lämpliga åtgärder för att skydda medborgarna mot uppmaning till våld eller hat. Det kan t.ex. röra sig om rapportering och flaggning. I förslaget föreskrivs att de uppförandekoder som utformas av näringslivet ska anmälas till kommissionen, att den europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella

¹⁵ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-1937_sv.htm.

¹⁶ Rådets rambeslut 2008/913/RIF om bekämpande av vissa former av och uttryck för rasism och främlingsfientlighet enligt strafflagstiftningen.

¹⁷ Rättigheter, jämlikhet och medborgarskap – arbetsprogram för 2016.

http://ec.europa.eu/justice/grants1/programmes-2014-2020/files/rec_awp_2016/rec_awp_2016_annex_en.pdf.

¹⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster.

¹⁹ Förslag till ändring av direktiv 2010/13/EU om audiovisuella medietjänster, SWD(2016) 168.

medietjänster (European Regulators Group for Audiovisual Media Services, Erga) ska kunna uppmanas att lämna ett yttrande om dessa uppförandekoder och att de nationella regleringsmyndigheterna ska ha befogenhet att säkerställa efterlevnaden av dessa. Kommissionen kommer dessutom att regelbundet bedöma självregleringsåtgärdernas ändamålsenlighet och vid behov stödja dem, bl.a. genom lämpliga regelverk som skapar rättssäkerhet i de fall det behövs. Som en del i arbetet för att uppmuntra branschen att utforma uppförandekoder till stöd för tillämpningen av de ändrade EU-reglerna om audiovisuella medier som föreslås kommer kommissionen också att se till att det utformas en ny allians för att bättre skydda barn på nätet²⁰.

- *Stödja mediekunskap*

Den infrastruktur för säkrare digitala tjänster på nätet som finansieras via Fonden för ett sammanlänkat Europa gör det möjligt för nationella centrum för säkrare internetanvändning att öka medvetenheten hos barn, föräldrar och lärare om de risker barn kan utsättas för på nätet och att ge dem kunskap att hantera sådana risker. Vissa centrum för säkrare internetanvändning har vidtagit åtgärder mot det allt större problemet med radikaliserings på nätet, vilket kräver särskild sakkunskap för att kunna hanteras på lämpligt sätt. Det brittiska centrumet för säkrare internetanvändning har exempelvis tagit fram vägledning om hur man skyddar barn mot extremism på internet. Österrikes motsvarande centrum samarbetar med specialiserade organisationer för att ta fram en strategi för att hantera radikaliserings på nätet. Det svenska centrumet för säkrare internetanvändning har tagit fram utbildningsmaterial för att stärka tonåringars förmåga att genomskåda propaganda.

Nyckelåtgärder:

- ✓ *Inom ramen för EU:s internetforum, utforma en gemensam anmälningsplattform för att påskynda och effektivisera anmälningsprocessen samt upprätta ett program för att stärka civilsamhällets ställning i syfte att betydligt öka utbildningen och stödet till civilsamhällets parter så att mängden effektiva positiva alternativa budskap ökar på nätet.*
- ✓ *Se till att RAN-nätverkets kompetenscentrum upprättar en plattform för utbyte av erfarenheter och bästa praxis för att förbättra mediekunskaperna och det kritiska tänkandet på internet samt utforma en EU-kampanj i syfte att stärka motståndskraften mot radikaliserings på nätet för att tillhandahålla alternativa budskap eller alternativa åtgärder (kampanjen Exit Hate).*
- ✓ *Se till att kommissionen och relevanta it-företag övervakar de offentliga åtagandena i uppförandekoden för att motverka olaglig hatpropaganda på internet, inklusive propagandans konsekvenser. Öka öppenheten vid tillämpning av förfaranden för anmälan och borttagande av material.*

3. Bryta cirkeln: motverka radikaliserings i fängelser

²⁰ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/commission-broker-new-alliance-better-protect-minors-online>.

Europeiska kommissionen stöder redan medlemsstaterna, som i första hand är ansvariga, i deras ansträngningar att förebygga och motverka radikaliserings i fängelser. I enlighet med rådets slutsatser från 2015 om förstärkning av de straffrättsliga åtgärderna mot radikaliserings²¹ övervakar Eurojust utvecklingen och trenderna när det gäller tillämplig rättslig ram och relevant rättspraxis i medlemsstaterna vad beträffar terrorism och våldsinriktad radikaliserings, inbegripet användning av alternativ till lagföring och frihetsberövande i syfte att informera beslutsfattare och ta fram underlag för utarbetande av framtida initiativ. Detta görs bland annat genom den s.k. Terrorism Conviction Monitor och genom Eurojusts taktiska möten om terrorism. För att genomföra rådets slutsatser har kommissionen vidare ställt 8 miljoner euro till förfogande under 2015 och 2016 för att finansiera utarbetandet av program för återanpassning och avradikaliserings i och utanför fängelser, redskap för riskbedömning samt utbildning av personal.

Kommissionen samarbetar dessutom med den europeiska sammanslutningen för skyddstillsyn och den europeiska organisationen för fängelser och kriminalvårdsinrättningar, vilka båda får administrationsbidrag via programmet Rättsliga frågor, för att få dem att medverka i särskild utbildning för kriminalvårdspersonal och övervakare. Kommissionen har också ett nära samarbete med det europeiska nätverket för rättslig utbildning, och finansierar för närvarande ett utbildningsprogram om radikaliserings för domare och åklagare. Syftet är att de ska få den kunskap och kompetens som behövs för att kunna hantera radikaliserade människor och ge dem verktyg och metoder för riskbedömning för att kunna avgöra i vilken utsträckning personer som misstänks för terroristbrott utgör ett hot. Det är också viktigt att främja utbytet av bästa praxis mellan medlemsstaterna för att bekämpa radikaliserings i fängelser.

Den verksamhet som RAN-nätverkets kompetenscentrum bedriver kommer även fortsättningsvis att inriktas på att motverka radikaliserings i fängelser, särskilt genom arbetet i dess arbetsgrupp för fängelser och skyddstillsyn. Arbetet ska göra det möjligt för berörda yrkesutövare på lokal nivå att utbyta bästa praxis, utfärda rekommendationer och utarbeta eller se över vägledningar och handböcker om mekanismer och program som kan förebygga och motverka radikaliserings i fängelser och främja återanpassning och återintegrering, särskilt vägledning om utformning av myndighetsövergripande strategier samt mer specifika redskap för insatser, t.ex. riskbedömningar. De första lärdomarna redovisas i RAN-nätverkets dokument "Dealing with radicalisation in a prison and probation context", som även innehåller rekommendationer och en kartläggning av utmaningar. I dokumentet behandlas sådana aspekter som utveckling av myndighetssamarbetet, riskbedömning och riskhantering, inklusive fängelseförhållanden, straffbetingelser och återanpassningsprogram²².

Nyckelåtgärder:

- ✓ *Använda RAN-nätverkets kompetenscentrum för att utbyta god praxis och utarbeta strategiska rekommendationer om förebyggande av radikaliserings för yrkesverksamma i första ledet (vid behov även för domare och åklagare) och som omfattar verksamhet som rör fängelser och skyddstillsyn.*

²¹ Rådets slutsatser av den 20 november 2015 om förstärkning av de straffrättsliga åtgärderna mot radikaliserings som leder till terrorism och våldsam extremism, <http://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2015/11/20-conclusions-radicalisation/>.

²² http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-news/docs/ran_p_and_p_practitioners_working_paper_en.pdf.

- ✓ *Tillhandahålla ekonomiskt stöd för att hjälpa medlemsstaterna att utarbeta redskap för riskbedömning.*
- ✓ *Stödja utarbetandet av utbildningsprogram i fängelser (inklusive yrkesinriktad utbildning) så att frihetsberövade människor lättare kan återintegreras i samhället.*
- ✓ *Stödja medlemsstaternas utarbetande av program för återanpassning av frihetsberövade människor samt utbytet av bästa praxis och strategier för verkställande av straffrättsliga påföljder.*
- ✓ *Främja informationsutbyte för specialiserade åklagare vid Eurojust.*

4. Främja en inkluderande utbildning och gemensamma EU-värden

På lång sikt är utbildning av god kvalitet från förskolan och framåt det bästa skyddet mot social utestängning, som för vissa människor kan vara en faktor som leder till radikaliserings. Möjligheterna och resultaten bestäms dock fortfarande av barnens socioekonomiska bakgrund. Av alla unga människor i Europa har 11,1 % högst grundskoleutbildning och de träder därmed in på arbetsmarknaden med en nackdel som är mycket svår att ta igen senare²³. Att ta itu med dessa frågor och samtidigt förmedla gemensamma EU-värden till ungdomar och göra det möjligt för dem att fatta välgrundade beslut är därför kritiska förebyggande åtgärder.

Den 17 mars 2015 antog utbildningsministrarna och Europeiska kommissionen en förklaring om främjande av medborgarskap och de gemensamma värdena frihet, tolerans och icke-diskriminering genom utbildning²⁴, i vilken det fastställs gemensamma mål för medlemsstaterna och förespråkas stödjande åtgärder på EU-nivå. Mot denna bakgrund har kommissionen redan mobiliserat politiska och finansiella medel och kommer att vidta fler konkreta åtgärder för att stödja medlemsstaternas arbete.

- *En förstärkt ram för politiskt stöd och samarbete*

Medlemsstaterna ansvarar för sina egna utbildningssystem, men EU-politiken kan stödja nationella insatser och bidra till att lösa gemensamma utmaningar, särskilt inom samarbetsprogrammet Utbildning 2020²⁵. Kommissionen kommer att lägga fram ett förslag till rådets rekommendation för att främja ändamålsenliga strategier och bästa praxis, med finansieringsmöjligheter, för att på så sätt möjliggöra ett mer samordnat tillvägagångssätt i hela EU. Rekommendationen kommer att ge konkret vägledning för beslutsfattare och hjälpa dem att vidta de åtgärder som behövs för att uppnå de nationella och lokala målen i Parisförklaringen. Erfarenheterna av sådana ramar som de politiska strategierna för elever som har högst grundskoleutbildning²⁶ har visat att ett sådant angreppssätt ger snabba och ändamålsenliga resultat.

²³ Alla uppgifter i detta kapitel är hämtade från 2015 års utbildningsöversikt.

²⁴ Parisförklaringen, http://ec.europa.eu/education/news/2015/documents/citizenship-education-declaration_en.pdf.

²⁵ Rådets slutsatser av den 12 maj 2009 om en strategisk ram för europeiskt utbildningssamarbete ("Utbildning 2020"), https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/sv/educ/107622.pdf.

²⁶ Rådets rekommendation av den 28 juni 2011 om politiska strategier för att minska andelen elever som lämnar skolan i förtid.

- *Få ut så mycket som möjligt av EU:s finansiering*

Genom Erasmus+ finansieras transnationella samarbetsprojekt och policyutveckling²⁷. Enbart under 2014 beviljades stöd till över 1 700 projekt inom allmän och yrkesinriktad utbildning, ungdom och idrott. Från och med 2016 prioriteras åtgärder och projekt som främjar integration och grundläggande värden i enlighet med målen i Parisförklaringen. Till följd av detta finns nu 400 miljoner euro tillgängliga för att utarbeta nya strategier och projekt som stöder dessa prioriteringar, och ytterligare 13 miljoner euro kommer att anslås för att bidra till att sprida och öka initiativen på gräsrotsnivå.

- *Stödja lärare och utbildningsinstitutioner*

Skolorna spelar en viktig roll för att främja integration och bör som centrala delar av lokalsamhällena, samarbeta nära med föräldrar och lokala sammanslutningar. Regelbundna kontakter med företrädare för civilsamhället och med människor som fungerar som förebilder kan vara det som avgör när det gäller att motivera ungdomar och förhindra att de hamnar i utkanten av samhället. Sådana nätverk finns redan i vissa medlemsstater²⁸, och bör förstärkas på EU-nivå så att de når ut till en kritisk massa av ungdomar. Kommissionen kommer därför att inrätta ett nätverk för att lokala aktörer ska kunna bjuda in personer med olika bakgrund, t.ex. företagare, konstnärer, idrottsutövare, samt tidigare radikaliserade personer när det är lämpligt, för att besöka skolor, ungdomsinitiativ, idrottsklubbar och fängelser och dela med sig av sina erfarenheter²⁹.

Lärarna är särskilt viktiga. De har goda möjligheter att upptäcka tidiga tecken på radikalisering bland elever och hjälpa till att komma tillrätta med dessa. Lärarna bör mer allmänt vara rustade för att kunna hantera mångfald i klassrummet och förmedla gemensamma värden till eleverna. Eftersom lärarna i många medlemsstater står inför liknande utmaningar kan ömsesidigt lärande och direkta utbyten på EU-nivå bidra till att identifiera bästa praxis. EU kommer att fortsätta att stödja sådana utbyten genom internetplattformen eTwinning, där lärare och klassrum i hela Europa möts³⁰, och inom RAN-nätverkets arbetsgrupp för utbildning. Kommissionen kommer slutligen även att ha ett nära samarbete med Europarådet och Unesco för att bättre genomföra befintliga verktyg för lärarstöd³¹.

Studenter och personal inom den högre utbildningen spelar också en viktig roll. Kommissionen uppmuntrar universitet och högskolor att samarbeta med lokala grupper i samhället och belöna studenternas ansträngningar i denna riktning, t.ex. genom att ge studenter poäng för frivilligarbete eller andra utbildningsmoduler.

Nyckelåtgärder:

²⁷ Minst 28 % respektive 4,2 % av den totala budgeten, dvs. 14,7 miljarder euro för perioden 2014–2020.

²⁸ Till exempel Réserve Citoyenne i Frankrike, <http://www.lareservecitoyenne.fr/>.

²⁹ Detta nätverk grundades inom Erasmus+. Det kommer att starta som ett pilotprojekt med fokus på våldsinriktad radikalisering i eftersatta områden i vissa medlemsstater.

³⁰ Med sina 300 000 lärare och 406 projekt är eTwinning för närvarande världens största nätverk för lärare. Nätverket erbjuder redan nu ett brett kursutbud på alla utbildningsområden, inklusive om medborgarskap och interkulturell dialog.

³¹ Kompetensramen för demokratiskt medborgarskap (som startar i april), programmet för undervisning om kontroversiella frågor samt Unescos lärarhandledning för global medborgarskapsutbildning.

- ✓ *Lägga fram ett förslag till rådets rekommendation för att främja social inkludering och EU:s grundläggande värden genom utbildning och icke-formellt lärande.*
- ✓ *Tillhandahålla över 400 miljoner euro genom Erasmus+ under 2016 till transnationella partnerskap för att utarbeta innovativa strategier och metoder på gräsrotsnivå, särskilt sådana som gäller social inkludering, främjande av gemensamma värden samt interkulturell förståelse. Inom Erasmus+ kommer åtgärder som utformas på gräsrotsnivå att utökas med ett särskilt anslag på 13 miljoner euro under 2016.*
- ✓ *Inrätta ett nätverk som underlättar direkta kontakter med positiva förebilder i skolor, ungdomsverksamhet, idrottsklubbar och fängelser.*
- ✓ *Främja tillgodoräknande av studiepoäng för frivilligarbete och utveckling av läroplaner som kombinerar det akademiska innehållet med samhällsengagemang genom Erasmus+.*

5. Främja ett inkluderande, öppet och motståndskraftigt samhälle och nå ut till unga människor

EU står för samhällen som kännetecknas av mångfald, icke-diskriminering, tolerans, rättvisa, solidaritet och jämställdhet³². Särskilda EU-mål är att bekämpa social utestängning och diskriminering samt att främja social rättvisa och socialt skydd³³. Sådana samhällen bör vara bättre rustade att stå emot hot från våldsinriktad extremism.

Det är därför viktigt att bekämpa diskriminering, inklusive på grund av religion eller övertygelse, ras eller etniskt ursprung, att agera när grupper i samhället utsätts för hat eller stigmatiseras och att motverka hatbrott och allvarliga former av hatpropaganda. Medlemsstaterna måste säkerställa efterlevnaden av EU-lagstiftningen om bekämpande av rasism och främlingsfientlighet samt diskriminering på grund av religion eller övertygelse och måste nu nå en överenskommelse om kommissionens förslag för att komplettera regelverket mot diskriminering på grund av bl.a. religion³⁴. Det är särskilt viktigt att det förs en dialog mellan olika kulturer och trosuppfattningar bland olika grupper i samhället. Lokala ledare och civilsamhället måste stödjas, för att främja utbyten och gemensamma projekt mellan olika grupper i samhället. Kommissionen har avsatt 4,5 miljoner euro under 2016 till projekt som ska skapa bättre förståelse mellan olika grupper i samhället, däribland religiösa gemenskaper, för att förebygga och bekämpa rasism och främlingsfientlighet genom verksamhet som överbryggar olika religioner och kulturer.

EU:s socialpolitik och sysselsättningspolitik syftar till att undanröja fattigdom och främja inkluderande arbetsmarknader och samhällen. Ett av de bästa sätten att bekämpa social utestängning är genom sysselsättning. En av medlemsstaternas utmaningar är att minska antalet unga som varken arbetar eller studerar. EU kan bidra med strategisk vägledning genom sådana instrument som ungdomsgarantin och sysselsättningsinitiativet för unga, rekommendationen om långtidsarbetslöshet och den nyligen antagna kompetensagendan³⁵.

³² Artikel 2 i EU-fördraget.

³³ Artikel 3 i EU-fördraget.

³⁴ Förslag till rådets direktiv om genomförande av principen om likabehandling av personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning, KOM(2008) 426 slutlig.

³⁵ En ny kompetensagenda för Europa: Samarbete för att stärka humankapitalet, anställbarheten och konkurrenskraften, COM(2016) 381.

Direktiv 2000/78/EG om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet³⁶ bidrar också till att motverka diskriminering, bland annat genom att öka medvetenheten om diskriminering hos berörda parter, civilsamhället och arbetsmarknadens parter.

Genom Europeiska socialfonden lämnas också stöd till nationella system och småskaliga projekt på lokal nivå. Under perioden 2014–2020 kommer 25,6 miljarder euro att direkt avsättas till att främja social inkludering av utsatta grupper, t.ex. genom individanpassade utbildningsprogram och sociala stödsystem. Dessutom kommer mer än 8 miljarder euro att användas till att hjälpa skolorna att ta itu med problemet med elever som lämnar skolan med högst grundskoleutbildning och öka tillgången till utbildning av god kvalitet för alla, t.ex. genom att anpassa skolornas läroplaner, lärarutbildningen och det individuella stödet till elever med sämre förutsättningar. Europeiska socialfonden väntas nå ut till 2,5 miljoner utsatta människor, inklusive 1,3 miljoner som är arbetslösa eller står utanför arbetskraften. Dessutom kan programmet för sysselsättning och social innovation finansiera innovativa projekt på fältet som främjar social integration.

Genom ungdomsarbete når man i hög grad unga människor, särskilt ungdomar med sämre förutsättningar, och kan hjälpa dem att bli engagerade medborgare och samtidigt undvika marginalisering och utsatthet för extremistståndpunkter. Ungdomsarbetarnas engagemang är viktigt som en del i en bredare samverkan med alla relevanta aktörer, t.ex. utbildningsinstitutioner, lokala organisationer, arbetsgivare och de människor som står ungdomar närmast: släktingar och vänner. Till stöd för detta kommer kommissionen att i nära samarbete med medlemsstaterna utarbeta exempel på bästa praxis för ungdomsarbetare och utbildare. Detta kommer att ge exempel på hur man kan hjälpa ungdomar att inte avvika från ett demokratiskt tänkesätt, ge dem mediekunskap och förmåga att tänka kritiskt, hur man lär ungdomar att lösa konflikter och respektera andras uppfattningar och hur man upptäcker och reagerar på tidiga tecken på radikaliserings. För att förstärka ungdomsarbetets effekter på fältet kommer kommissionen också att stärka den europeiska volontärtjänsten genom att öka dess budget³⁷ och prioritera projekt som främjar grundläggande värden och når ut till människor och grupper med sämre förutsättningar.

Nyckelåtgärder:

- ✓ *Fortsätta att samarbeta med Europaparlamentet och rådet för att kunna anta direktivet mot diskriminering.*
- ✓ *Främja social inkludering av utsatta grupper genom politiska åtgärder, Europeiska socialfonden och programmet för sysselsättning och social innovation.*
- ✓ *Öka stödet till ungdomsarbetare och ungdomsorganisationer, särskilt genom att ta fram hjälpmedel.*
- ✓ *Stärka den europeiska volontärtjänsten.*

6. Fokusera på säkerhetsdimensionen i arbetet mot radikaliserings

³⁶ Rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet.

³⁷ Budgeten (65 miljoner euro under 2016) planeras att öka med 15 % per år mellan 2017 och 2020.

Arbetet med att förebygga och motverka radikaliserings har också en tydlig säkerhetsdimension, vilket framhålls i det nyligen antagna meddelandet *Att genomföra den europeiska säkerhetsagendan mot terrorism och bana väg för en säkerhetsunion*. Medlemsstaterna kan vidta säkerhetsåtgärder för att förhindra att ungdomar reser till konfliktområden och ansluter sig till terroristgrupper. Det kan t.ex. röra sig om reseförbud eller kriminalisering av resor till ett tredjeland för terroriständamål, men även åtgärder som gör det möjligt för släktingar och vänner att be offentliga myndigheter om hjälp via telejourer. Extremistpredikanter och människor som sprider terroristpropaganda eller rekryterar utsatta människor kan dessutom åtalas för brott. Medlemsstaterna får utfärda reseförbud för att hindra extremistpredikanter från att resa in i EU, och kan genom administrativa åtgärder ingripa mot spridning av extremistiska budskap. Sådana åtgärder är nödvändiga som ett komplement till åtgärder som ökar motståndskraften mot radikaliserings.

Informationsutbytet är av central betydelse i detta avseende. EU:s gränsförvaltning, ramar för migrations- och säkerhetssamarbete och informationsverktyg måste sammanföras, förstärkas och utnyttjas fullt ut³⁸ för att man på ett effektivt sätt ska kunna förhindra att EU-medborgare reser till konfliktområden för terroriständamål och upptäcka dem som utgör en risk när de återvänder. Ovanstående regelverk, ramar och verktyg måste användas för att utbyta information om personer som misstänks för radikaliserings så att de behöriga myndigheternas gränsöverskridande arbete underlättas när det gäller att vidta lämpliga åtgärder mot personer som utgör en stor säkerhetsrisk.

I detta sammanhang är Schengens informationssystem (SIS) av särskild betydelse. En registrering i SIS kan leda till olika åtgärder beroende på den registrerande medlemsstatens bedömning och avsikt: en person kan exempelvis gripas, omhändertas eller bli föremål för en diskret eller särskild kontroll. SIS har också varit till nytta för att förhindra terroristresor och spåra resvägar för personer misstänkta för terrorism. När det gäller utländska terroriststridande har kommissionen uppmuntrat medlemsstaterna att meddela att registreringen avser en "terroristrelaterad verksamhet", men detta är inte begränsat till utländska terroriststridande eller brottslig verksamhet som sådan. SIS kan således användas för att göra registreringar om personer som misstänks vara på väg att radikaliseras och begå terroristhandlingar.

Medlemsstaterna bör dessutom öka sina insatser för att säkerställa att relevant information utbyts och delas med Europol. Det europeiska centrum mot terrorism som nyligen inrättats vid Europol är tänkt att fungera som ett centralt informationsnav i kampen mot terrorism i EU, inklusive för risker för radikaliserings.

Europol's informationssystem (EIS) kan dessutom fungera som en central datakatalog med uppgifter som är av betydelse för brottsbekämpningen, inklusive en konsoliderad förteckning över alla kända eller misstänkta utländska terroriststridande. Medlemsstater behöver ytterligare intensifiera sina ansträngningar betydligt när det gäller att lämna nödvändiga uppgifter om utländska terroriststridande till Europol.

Nyckelåtgärder:

³⁸ Se kommissionens meddelande av den 6 april om ett starkare och smartare informationssystem för gränser och säkerhet, COM(2016) 205.

- ✓ *Kommissionen kommer senast i slutet av 2016 att föreslå en ändring av Schengens informationssystem för att ytterligare öka dess mervärde för brottsbekämpande verksamhet och terrorismbekämpning.*
- ✓ *Medlemsstaterna bör proaktivt utbyta all relevant information med övriga medlemsstater, och om lämpligt med Europol, om frigivna fångar som misstänks ha radikaliserats eller som man vet har radikala åsikter, så att man säkerställer en nära övervakning av personer som utgör en stor risk.*

7. Stärka den internationella dimensionen: motverka våldsinriktad radikalisering utanför EU:s gränser

I likhet med EU:s medlemsstater står även andra länder inför utmaningar när det gäller att hantera säkerhetshot i samband med radikalisering, att ta itu med radikaliserings grundorsaker och att bygga upp motståndskraftiga och inkluderande samhällen. EU bistår aktivt Förenta nationerna, Europarådet och OSSE i deras arbete med att motverka våldsinriktad extremism, t.ex. genom fortsatt stöd via initiativen inom det globala forumet för terroristbekämpning (GCTF)³⁹.

EU:s åtgärder på det internationella planet följer två tillvägagångssätt som kompletterar varandra. För det första kommer EU:s stöd till tredjeländer att ges till brottsbekämpande verksamhet och till åtgärder som respekterar de mänskliga rättigheterna och syftar till att förhindra att radikaliserade personer begår terroristhandlingar. För det andra, och ännu viktigare, är att EU kommer att satsa ännu mer på förebyggande åtgärder för att åtgärda grundorsakerna till vissa former av radikalisering som kan leda till våldsinriktad extremism.

- *Förstärka partnerländernas säkerhetskapacitet*

I den mån det är möjligt ingår EU:s stöd i mer omfattande reformer som syftar till att stärka partnerländernas säkerhetskapacitet, eftersom organiserad brottslighet, smuggling och människohandel samt bristfällig gränsförvaltning bevisligen har kopplingar till våldsinriktad radikalisering. EU och dess medlemsstater måste bli bättre rustade för samarbete med brottsbekämpande myndigheter i tredjeländer. EU kommer därför att ytterligare utveckla sin expertis och sina kunskaper om läget i de länder som utgör de största riskerna. I Mellanöstern och Nordafrika kommer exempelvis stöd att ges till att upprätta effektiva straffrättsliga system för regionalt och internationellt samarbete i kampen mot radikalisering.

EU samarbetar med olika länder genom terrorismbekämpning samt genom riktade och mer utvecklade dialoger om säkerhet som leder till att det utformas åtgärder och handlingsplaner för terrorismbekämpning. I översynen av den europeiska grannskapspolitiken behandlas olika aspekter som rör kampen mot radikalisering, där man prioriterar ungdomar, utbildning och socioekonomisk utveckling. Påtagliga framsteg har hittills gjorts med Tunisien, Libanon och Jordanien. Ytterligare åtgärder mot våldsinriktad extremism kommer att vidtas för att genomföra EU:s regionala handlingsplan för Sahel. Ett antal särskilda åtgärder för att motverka radikalisering i Pakistan och Sydostasien håller på att vidtas. Liknande arbete pågår på Afrikas horn, där EU-stödet kommer att förlängas efter det framgångsrika slutförandet av olika pilotprojekt i regionen.

³⁹ Särskilt Hedayah och Global Community Engagement Resilience Fund.

- *Hjälpa tredjeländer att åtgärda bakomliggande faktorer för radikaliserings*

Åtgärder för att förebygga och motverka våldsinriktad extremism är nu ett centralt inslag i EU:s externa åtgärder mot terrorism och har integrerats i utvecklingspolitiken för att överbrygga klyftan mellan säkerhet och utveckling. Verksamheten inom den EU-finansierade insatsen som ska stärka motståndskraften mot våld och extremism (STRIVE)⁴⁰ har varit föregångare till utvecklingen av allt fler initiativ som syftar till att kartlägga drivkrafter för extremism hos ungdomar, stärka kvinnors ställning, främja samhällsdialog, stärka de lokala aktörerna eller förbättra möjligheterna att motverka radikaliseringsideologier genom medier och utbildning.

I det ekonomiska stödet till civilsamhället kommer kampen mot radikaliserings att beaktas, i enlighet med 2015 års översyn av den europeiska grannskapspolitiken⁴¹. EU kommer i ökad utsträckning att samverka med civilsamhället, berörda yrkesutövare och den akademiska världen, inklusive i partnerländerna, för att fördjupa förståelsen av drivkrafterna och identifiera effektiva motåtgärder. Den erfarenhet och sakkunskap som vunnits via RAN-nätverket kommer om möjligt, och under förutsättning att vissa krav är uppfyllda, att utnyttjas utanför EU:s gränser i prioriterade tredjeländer, särskilt i Turkiet, Mellanöstern och Nordafrika och på västra Balkan.

EU erbjuder ett positivare budskap genom kommunikation som riktar till en ung publik som kan vara mer utsatt för radikaliserings. Till de många aktiviteter som pågår hör det arbete som görs i en arbetsgrupp för strategisk kommunikation tillsammans med EU:s delegationer i de arabiska länderna och den globala koalitionen mot Isil för att identifiera gemensamma värden och utforma konkreta åtgärder. EU medfinansierar exempelvis ett projekt för att öka den ekonomiska integrationen genom mikrokrediter för utsatta samhällsgrupper i Tunisien. Kommissionen finansierar ett projekt på 3 miljoner euro för Tunisien, Marocko och Libanon som bidrar till att stärka samhällenas motståndskraft genom samarbete med civilsamhället och förstärkning av röster genom strategisk kommunikation.

EU kommer att uppmuntra direkta kontakter mellan människor. Plattformen eTwinning kommer att utvidgas ytterligare till valda länder i det europeiska grannskapet, särskilt de länder som har problem med våldsinriktad radikaliserings och där den interkulturella dialogen behövs som mest⁴². Kommissionen kommer också att inleda ett projekt inom Erasmus+ för att koppla samman studenter och andra ungdomar från EU och tredjeländer. Modererade virtuella utbyten kommer det att hjälpa unga människor att nå ömsesidig förståelse och respekt samt förbättra den interkulturella kompetens som arbetsgivarna söker.

Nyckelåtgärder:

- ✓ *Stödja de internationella organisationernas arbete med att motverka våldsinriktad extremism.*

⁴⁰ https://ec.europa.eu/europeaid/strive-development-strengthening-resilience-violence-and-extremism_en.

⁴¹ EU har gett omfattande stöd till åtgärder mot terrorism med hjälp av en rad olika instrument, särskilt via instrumentet som bidrar till stabilitet och fred (IcSP) och det europeiska grannskapsinstrumentet och genom vidare utveckling.

⁴² Nätverket eTwinning är redan verksamt i vissa tredjeländer, särskilt Tunisien, där nästan 300 lärare och 85 skolor är registrerade på denna webbplats.

- ✓ *Ta ytterligare initiativ för att fokusera EU:s externa finansieringsinstrument på förebyggande av våldsinriktad radikaliserings.*
- ✓ *Fortsätta att stödja initiativ som tas av det globala forumet för terroristbekämpning (GCTF) för att förebygga och motverka våldsinriktad extremism.*
- ✓ *Ytterligare utvidga nätverken inom eTwinning Plus till valda länder i EU:s grannskap.*
- ✓ *Starta ett genomförbarhetsprojekt för virtuella utbyten inom Erasmus+ för att främja ungdomars engagemang på nätet med sikte på att nå 200 000 ungdomar fram till 2019.*

Slutsats

Våldsinriktad radikaliserings är en alltmer komplex och föränderlig utmaning som kräver nya och omfattande åtgärder som rör såväl den omedelbara säkerheten som de bakomliggande faktorerna. Såsom anges i kommissionens meddelande om att genomföra den europeiska säkerhetsagendan måste den främsta prioriteringen vara ”att förhindra att fler människor radikaliserats och se till att de som redan är det deltar i program för avradikalisering och hindras från att sprida terrorist- och hatpropaganda”. Medlemsstaterna står i främsta ledet med sina säkerhetsorgan, rättsliga myndigheter, lärare, socialarbetare och civilsamhällen. EU kan spela en stödjande roll genom att mobilisera strategier, samordningskapacitet och finansieringsinstrument för att stödja de nationella insatserna och tillföra ett faktiskt mervärde på fältet, inom gränserna för unionens befogenheter.

I detta meddelande beskrivs konkreta åtgärder för att stödja medlemsstaterna när det gäller att ta initiativ och införa strategier som ska hjälpa oss att förebygga och spåra radikaliserings och våldsinriktad extremism i och utanför EU. Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att utnyttja de möjligheter till stöd och samarbete som finns på EU-nivå i det nationella arbetet. När allt kommer omkring kan våldsinriktad radikaliserings bara övervinnas med hjälp av gemensamma ansträngningar från alla berörda aktörer på nationell, europeisk och internationell nivå.

Kommissionen uppmanar Europaparlamentet och rådet att ge sitt stöd till detta meddelande med sikte på att genomföra de åtgärder som föreslås i nära samarbete mellan alla berörda aktörer.